

Domieszka to substancja dodawana podczas wykonywania mieszanki betonowej, w małych ilościach (nie więcej niż 5%) w stosunku do masy cementu, w celu modyfikacji właściwości mieszanki betonowej i/lub stwardniałego betonu. Najczęściej stosowane domieszki wymieniono na rys.1. Przydatność domieszek do betonu ustala się zgodnie z normą PN-EN 934-2+A1:2012 „Domieszki do betonu, zaprawy i zaczynu – Część 2: Domieszki do betonu”.

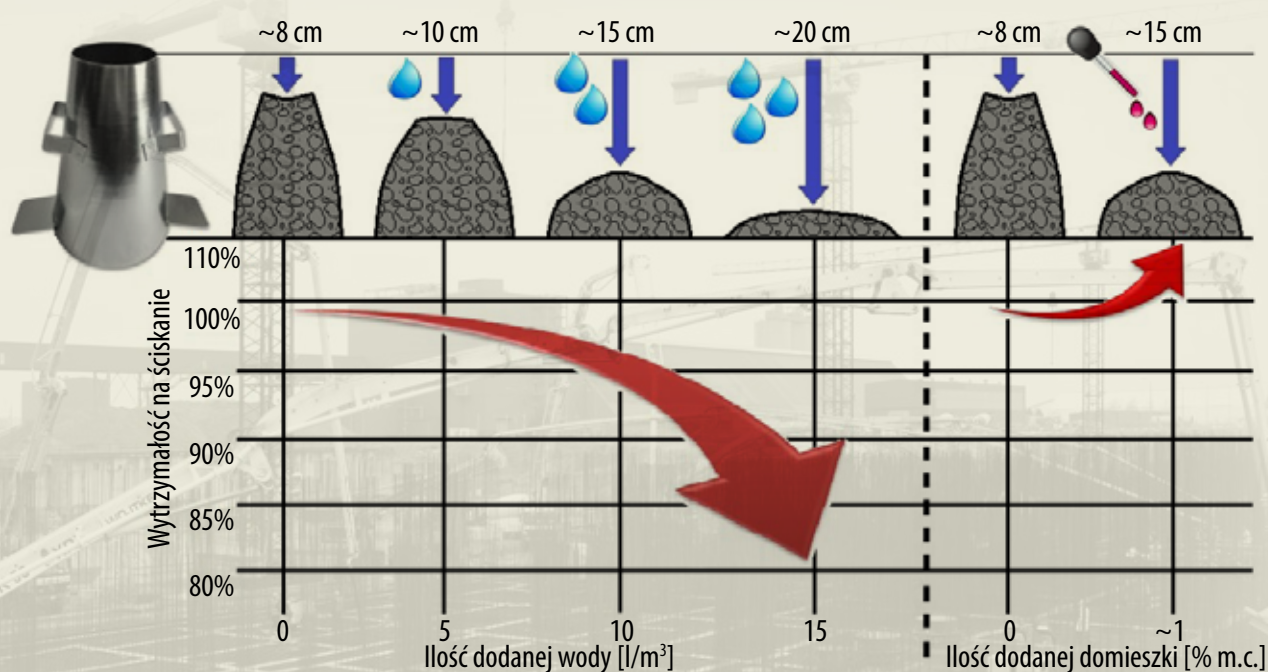
Rys. 1. Domieszki do betonu wg PN-EN 934-2

Domieszki do betonu klasyfikuje się ze względu na skutki modyfikacji właściwości betonu (tabela 1), przy czym decydujący jest główny kierunek działania. W przypadku, gdy domieszka modyfikuje więcej niż jedną właściwość, jest traktowana jako kompleksowa (wielofunkcyjna).

Tabela 1. Domieszki do betonu – charakterystyka, działanie, zastosowanie

Rodzaj domieszki	Charakterystyka	Efekty działania	Przeznaczenie
Plastyfikatory	<ul style="list-style-type: none"> domieszki zmniejszające ilość wody o ok. 5-12% 	<ul style="list-style-type: none"> zwiększenie ciekłości mieszanki (stałe w/c) wzrost wytrzymałości na ściskanie (stała konsystencja) 	<ul style="list-style-type: none"> beton towarowy beton posadzkowy produkcja kostki brukowej beton drogowy (wałowany)
Superplastyfikatory	<ul style="list-style-type: none"> domieszki zmniejszające ilość wody o ok. 12-40% i więcej, zależnie od rodzaju bazy chemicznej najefektywniej działają domieszki polimerowe 	<ul style="list-style-type: none"> znaczna redukcja ilości wody zarobowej zwiększenie wytrzymałości na ściskanie ograniczenie ilości cementu w składzie obniżenie porowatości poprawa trwałości 	<ul style="list-style-type: none"> beton towarowy prefabrykacja drobno- i wielkogabarytowa beton samozagęszczalny fibrobeton beton natryskowy
Napowietrzające	<ul style="list-style-type: none"> domieszki umożliwiające wprowadzenie określonej ilości równomiernie rozmieszczonych pęcherzyków powietrza 	<ul style="list-style-type: none"> poprawa mrozoodporności obniżenie wytrzymałości na ściskanie (zwiększenie napowietrzenia o 1%, spadek wytrzymałości ok. 5MPa) 	<ul style="list-style-type: none"> beton w klasach ekspozycji XF2÷XF4 beton hydrotechniczny beton mostowy beton drogowy nawierzchniowy
Zwiększające wiązliwość wody	<ul style="list-style-type: none"> domieszki ograniczające samoczynne wydzielanie wody z mieszanki betonowej 	<ul style="list-style-type: none"> zwiększenie spoiwości mieszanki betonowej ograniczenie bleedingu poprawa trwałości warstwy wierzchniej 	<ul style="list-style-type: none"> beton układany pod wodą produkcja kostki brukowej beton posadzkowy
Przyspieszające wiązanie	<ul style="list-style-type: none"> domieszki skracające czas przechodzenia mieszanki ze stanu plastycznego w sztywny 	<ul style="list-style-type: none"> skrócenie czasu wiązania szybszy przyrost wytrzymałości wczesnej podwyższone ciepło hydratacji pogorszenie urabialności 	<ul style="list-style-type: none"> prefabrykacja drobno- i wielkogabarytowa betonowanie w warunkach zimowych beton natryskowy
Przyspieszające twardnienie	<ul style="list-style-type: none"> domieszki przyspieszające narastanie wytrzymałości 	<ul style="list-style-type: none"> szybszy przyrost wytrzymałości wczesnej podwyższone ciepło hydratacji pogorszenie urabialności 	<ul style="list-style-type: none"> prefabrykacja drobno- i wielkogabarytowa beton wodoszczelny beton natryskowy
Opóźniające wiązanie	<ul style="list-style-type: none"> domieszki wydłużające czas przechodzenia mieszanki ze stanu plastycznego w sztywny 	<ul style="list-style-type: none"> wydłużenie czasu wiązania utrzymanie konsystencji w dłuższym okresie czasu obniżenie ciepła hydratacji obniżenie wytrzymałości w początkowym okresie 	<ul style="list-style-type: none"> betonowanie ciągłe betonowanie w podwyższonych temperaturach daleki transport mieszanki betonowej beton architektoniczny
Uszczelniające	<ul style="list-style-type: none"> domieszki zmniejszające absorpcję kapilarną betonu 	<ul style="list-style-type: none"> uszczelnienie betonu poprawa trwałości przeciwdziałanie podciąganiu kapilarnemu 	<ul style="list-style-type: none"> beton wodoszczelny beton w klasach ekspozycji XA, XD, XS
Kompleksowe	<ul style="list-style-type: none"> domieszki łączące kilka efektów działania 	<ul style="list-style-type: none"> opóźniająco-upłynniające napowietrzająco-upłynniające 	<ul style="list-style-type: none"> zależnie od efektów działania

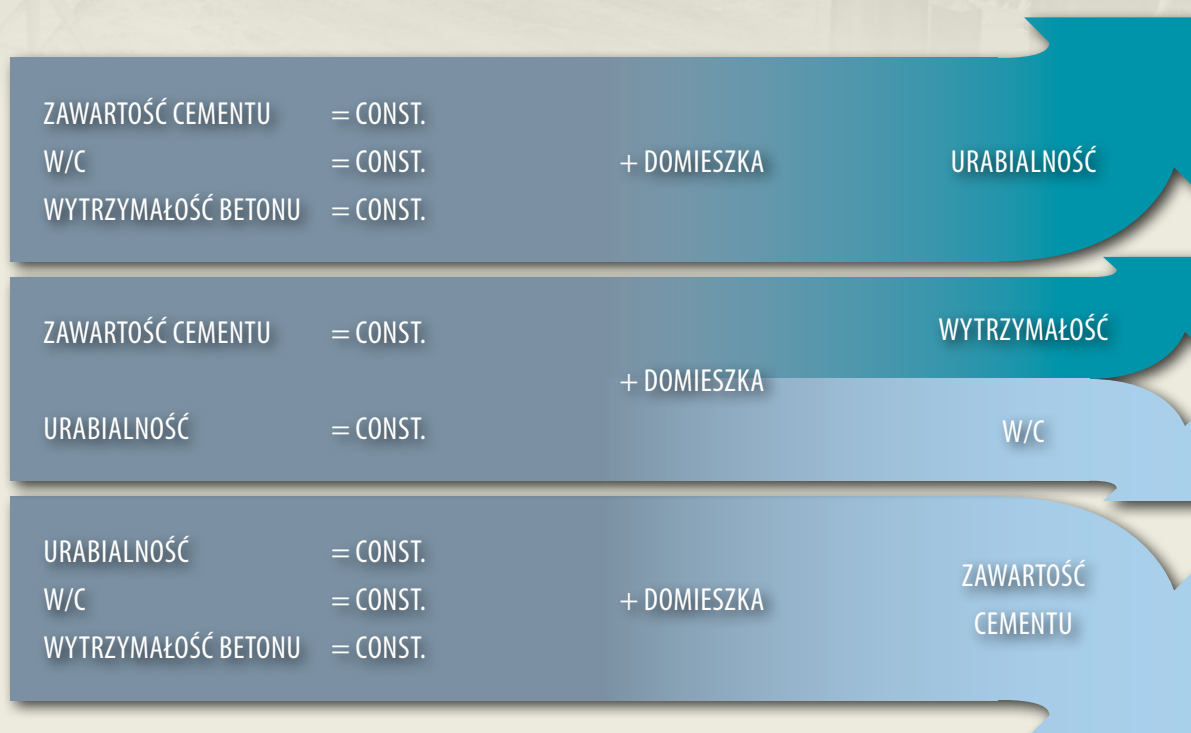
Najpowszechniej w technologii betonu stosuje się domieszki redukujące ilość wody - plastyfikatory i superplastyfikatory. Głównym celem ich stosowania jest zapewnienie odpowiedniej konsystencji mieszanki betonowej bez konieczności zwiększania zawartości wody, co mogłoby skutkować obniżeniem wytrzymałości betonu (rys. 2), a także jego trwałości.

Rys. 2. Zasada działania domieszek redukujących ilość wody w mieszance betonowej

Wyróżnia się 3 zasadnicze efekty stosowania domieszek redukujących ilość wody (rys. 3):

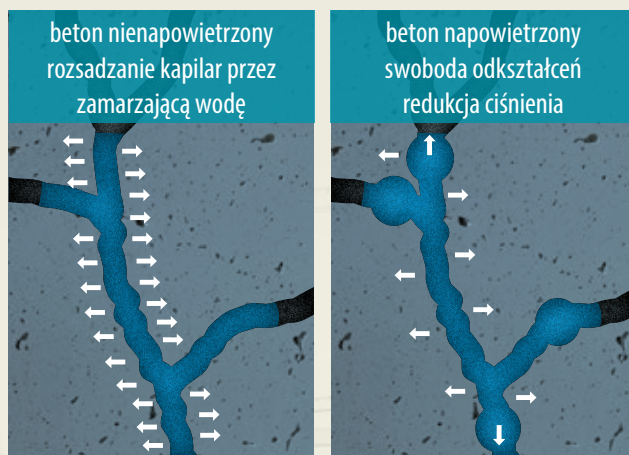
- poprawa urabialności poprzez zwiększenie ciekłości mieszanki betonowej,
- zwiększenie wytrzymałości betonu poprzez zmniejszenie ilości wody zarobowej przy niezmienionej zawartości cementu,
- zmniejszenie ilości wydzielanego ciepła wskutek zmniejszenia zużycia cementu na projektowaną klasę wytrzymałości betonu.

Rys. 3. Główne efekty stosowania domieszek redukujących ilość wody w mieszance betonowej

Ważną grupę domieszek do betonu stanowią domieszki napowietrzające. Domieszki te tworzą i stabilizują w mieszance betonowej zamknięte pęcherzyki powietrza, które w stwardniałym betonie pozostają w postaci równomiernie rozmieszczonych mikroporów, przerywających ciągłość kapilar (rys. 4) oraz korzystnie kształtujących mrozoodporność betonu (zapobiegają rozsądaniu betonu przez zamarzającą w porach kapilarnych wodę). W technologii betonu coraz częściej stosowane są również inne rodzaje domieszek, zwykle o wąskim, specjalistycznym efekcie działania. Do tej grupy zalicza się, m.in. domieszki przeciwskurczowe, domieszki obniżające temperaturę zamarzania wody w betonie (potocznie nazywane przeciwmrozowymi), inhibitory korozji stali zbrojeniowej, domieszki zwiększające przyczepność betonu do stali zbrojeniowej.

Rys. 4. Schemat działania domieszek napowietrzających

STOSUJĄC DOMIESZKI CHEMICZNE NALEŻY KIEROWAĆ SIĘ NASTĘPUJĄCYMI ZASADAMI:

- ▶ CAŁKOWITA ILOŚĆ DOMIESZEK NIE POWINNA PRZEKRACZAĆ DOPUSZCZALNEJ ILOŚCI ZALECANEJ PRZEZ PRODUCENTA ORAZ NIE POWINNA BYĆ WIĘKSZA NIŻ 50 G/KG CEMENTU (5% MASY CEMENTU), CHYBA ŻE ZNANY JEST WPŁYW WIĘKSZEGO DOZOWANIA NA WŁAŚCIWOŚCI I TRWAŁOŚĆ BETONU,
- ▶ STOSOWANIE DOMIESZEK W ILOŚCIACH MNIEJSZYCH NIŻ 2 G/KG CEMENTU DOPUSZCZA SIĘ WYŁĄCZNIE W PRZYPADKU WCZEŚNIEJSZEGO ICH WYMIESZANIA Z CZĘŚCIĄ WODY ZAROBOWEJ,
- ▶ JEŻELI CAŁKOWITA ILOŚĆ DOMIESZEK PŁYNNYCH PRZEKRACZA 3 L/M³ BETONU WODĘ W NICH ZAWARTĄ NALEŻY UWZGLĘDNIĆ PRZY OBLICZANIU WSPÓŁCZYNNIKA W/C,
- ▶ W PRZYPADKU STOSOWANIA WIĘCEJ NIŻ JEDNEJ DOMIESZKI NALEŻY SPRAWDZIĆ ICH WZAJEMNĄ KOMPATYBILNOŚĆ I EFEKTYWNOŚĆ DZIAŁANIA W UKŁADZIE Z CEMENTEM.

Skuteczność działania domieszek i uzyskanie kompatybilnego układu domieszka - cement (rys. 5.) jest podstawowym warunkiem osiągnięcia spodziewanych modyfikacji właściwości mieszanki betonowej i betonu. Efektywność działania i kompatybilność domieszek do betonu powinny być zawsze sprawdzone, już na etapie badań wstępnych.

Rys. 5. Kształtowanie kompatybilności układu domieszka - cement